

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR AB SEB BANKO GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-09-21 Nr. 429-479
Vilnius

Lietuvos bankas gavo advokato X.X. (toliau – pareiškėjos atstovas), atstovaujancio pareiškėjos X.X. (toliau – pareiškėja) interesams, kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB SEB bankas (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2023 m. balandžio 20–23 d. iš pareiškėjos sąskaitos banke pareiškėjai banko išduota mokėjimo kortele buvo inicijuotos 39 mokėjimo operacijos atsiskaitant už pirkinius įvairiems prekybininkams Prancūzijoje (toliau – gavėjai). Bendra mokėjimo operacijų suma – 3 627,91 Eur (toliau – mokėjimo operacijos). Mokėjimo operacijos buvo inicijuotos pareiškėjos mokėjimo kortelę susiejus su išmaniajame laikrodyje *Fitbit* įdiegtu *Fitbit Pay* ir jį panaudojus kaip atsiskaitymo metoda.

Bankui atsisakius pareiškėjai grąžinti mokėjimo operacijų sumą, pareiškėjos atstovas kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo.

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjos atstovas teigė, kad 2023 m. balandžio 24 d. pareiškėja pastebėjo, kad iš jos banko sąskaitos yra įvykdytos mokėjimo operacijos, kurių ji pati neautorizavo. Pareiškėjos atstovo teigimu, mokėjimo operacijos iš pareiškėjos sąskaitos buvo įvykdytos dėl to, kad bankas neužtikrino lėšų pareiškėjos banko sąskaitoje saugumo, neinformavo pareiškėjos apie iš jos banko sąskaitos vykdomas neautorizuotas mokėjimo operacijas. Pareiškėjos atstovo nuomone, bankas „neatliko prevencinių ir kitų apsaugos priemonių dėl pinigų plovimo, ko eigoje tinkamai neapsaugojo savo klientės (Vartotojos) ir jos interesų, todėl jai kilo neproporcingai didelė žala, o ji tapo nusikalstamos veikos auka <...>“ Pareiškėjos atstovas teigia, kad dėl banko nerūpestingumo yra sąlygos už pareiškėjai padarytą žalą kilti banko civilinei atsakomybei.

Pareiškėjos atstovas teigė, kad nusikalstama veika buvo tęsiama net keturias dienas, kol buvo pastebėta ne banko, bet pačios pareiškėjos. Pareiškėjos mokėjimo kortele buvo atsiskaitoma ne Lietuvoje, nors pareiškėja nebuvo išvykusi, o bankas matydamas, kad pareiškėjos mokėjimo kortele yra atsiskaitoma Prancūzijoje, nesiėmė jokių prevencinių veiksmų ir apie mokėjimo operacijas neinformavo pareiškėjos. Pareiškėjos atstovas teigė, kad bankas dėl aplaidžių ir nerūpestingų savo veiksmų tinkamai neatliko ar netaikė mokėjimų autentiškumo patvirtinimo, tai lėmė, kad pareiškėja neteko piniginių lėšų ir patyrė neproporcingai didelę žalą. Pareiškėjos atstovas pabrėžė, kad pareiškėja niekada nebuvo prijungusi ir autorizavusi bekontaktių mokėjimų naudojantis *Fitbit* bekontaktių mokėjimų paslauga.

Pareiškėjos atstovas prašė įpareigoti banką grąžinti visą neautorizuotų mokėjimo operacijų sumą.

Bankas Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime paaiškino, kad mokėjimo operacijos buvo inicijuotos pareiškėjos mokėjimo kortelę susiejus su *Fitbit Pay* bekontaktių mokėjimų paslauga ir konkrečią mokėjimo operaciją patvirtinus panaudojant *Fitbit Pay* mokėjimo metoda. Banko sistemų duomenimis, pareiškėjos mokėjimo kortelė prie *Fitbit Pay* buvo pridėta suvedus mokėjimo kortelės duomenis (kortelės numerį, galiojimo datą ir kortelės saugos kodą – CVV) ir mokėjimo kortelės pridėjimą patvirtinus įvedant vienkartinį saugos kodą, gautą trumpąja SMS žinute. Banko teigimu, SMS žinutė su vienkartinio saugos kodu buvo siunčiama į telefono numerį, kuris buvo nurodytas pareiškėjos sudarant sutartį su banku. Be to, pareiškėja nenurodė, kad buvo pametusi savo mobilųjį telefoną ar kad jis galėjo būti ne pareiškėjos žinioje.

Kartu su vienkartinio saugos kodu pareiškėjai SMS žinutėje buvo nurodyta ir šio kodo paskirtis bei perspėjimas šio kodo neperduoti tretiesiems asmenims.

Banko teigimu, pareiškėjos veiksmai, dėl kurių ji prarado savo mokėjimo priemonę, gali būti vertinamai kaip labai neatsargūs, nes tretieji asmenys be pareiškėjos žinios galėjo inicijuoti mokėjimo operacijas tik dėl to, kad pareiškėja dėl didelio neatsargumo neįvykdė Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 34 straipsnyje bei banko Privatiams klientams taikomose sąlygose (toliau – Sąlygos) įtvirtintų mokėtojo pareigų. Pareiškėja neišsaugojo mokėjimo kortelės duomenų konfidencialumo – nesiėmė saugumo priemonių, kurių privalėjo imtis, kad būtų tinkamai apsaugoti jai suteiktos mokėjimo kortelės duomenys, ir tretiesiems asmenims suteikė (nurodė) vienkartinį saugos kodą, kurį gavo į jai priklausantį telefono numerį trumpąja SMS žinute. Bankas atkreipė dėmesį, kad pareiškėja bankui neigė gavusi šį kodą ir jį kam nors atskleidusi, tačiau, banko teigimu, be šio kodo panaudojimo mokėjimo kortelės pridėjimas prie *Fitbit Pay* yra neįmanomas, todėl, banko nuomone, pareiškėja perdavė šį kodą tretiesiems asmenims, tai ir lėmė mokėjimo operacijų iš pareiškėjos sąskaitos įvykdymą.

Bankas taip pat atkreipė dėmesį, kad pareiškėja nė viename kreipimesi į banką ir Lietuvos banką nepateikia jokios informacijos apie aplinkybes, kuriomis ji galėjo prarasti savo mokėjimo priemonę, ir neigia akivaizdžią ir būtiną veiksmų seką, įprastą tokiems sukčiavimo atvejams bei mokėjimo kortelės susiejimo su *Fitbit Pay* ar kitomis skaitmeninėmis pinigėmis procesui. Dėl šios priežasties bankas paaiškino, kad jam nėra žinoma, kaip pareiškėja prarado savo mokėjimo priemonę (pvz.: suvedė, padiktavo, parodė, sudarė sąlygą pamatyti ir pan.) bei SMS žinute gautą vienkartinį saugos kodą, tačiau faktas, kad pareiškėja atskleidė ir vienkartinį saugos kodą, yra neginčytinas, nes pareiškėjos mokėjimo kortelė buvo sėkmingai suskaitmeninta ir susieta su trečiųjų asmenų įrenginyje įdiegta *Fitbit Pay* pinigine. Bankas pažymėjo, kad be minėto kodo mokėjimo kortelės pridėjimas prie *Fitbit Pay* yra neįmanomas.

Pasisakydamas dėl pareiškėjos atstovo argumentų, kad mokėjimo operacijos buvo įvykdytos dėl banko sistemų saugumo trūkumų, bankas pažymėjo, kad mokėjimo operacijoms įvykdyti buvo taikyta saugesnio autentiškumo patvirtinimo procedūra, pačios mokėjimo operacijos buvo atliktos ne kaip mokėjimo pervedimai iš sąskaitos, o atsiskaitymai skirtingiems prekybininkams fiziškai panaudojus su mokėjimo kortele susietą įrenginį. Mokėjimo operacijos buvo atliktos per kelių dienų laikotarpį. Dėl minėtų priežasčių bankas neturėjo pagrindo kvestionuoti pareiškėjos ginčijamų mokėjimo operacijų.

Atsižvelgdamas į visas pirmiau nurodytas aplinkybes, bankas prašė atmesti pareiškėjos reikalavimą kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Lietuvos bankas ginčo nagrinėjimo proceso metu neatlieka Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42¹ straipsnyje reglamentuotų patikrinimų, skirtų faktinėms aplinkybėms, susijusioms su Lietuvos banko prižiūrimo finansų rinkos dalyvio galimai padarytu Lietuvos banko kompetencijai priskirtų teisės aktų reikalavimų pažeidimu, nustatyti ir įvertinti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Pareiškėjos ir banko ginčas kilo dėl banko atsisakymo gražinti pareiškėjai pareiškėjos vardu banke atidarytoje sąskaitoje mokėjimo kortele atliktų mokėjimo operacijų lėšas, iš viso 3 627,91 Eur.

Ginčo šalys iš esmės nesutaria dėl to, ar bankas turi pareigą pareiškėjai gražinti įvykdytų mokėjimo operacijų sumą. Pareiškėja neigia tretiesiems asmenims koku nors būdu perdavusi savo mokėjimo kortelės duomenis bei SMS žinute gautą vienkartinį saugos kodą, kuriais buvo patvirtintas mokėjimo kortelės pridėjimas prie kitame įrenginyje įdiegto *Fitbit Pay*, ir teigia pati mokėjimo operacijų neinicijavusi.

Siekiant išspręsti tarp pareiškėjos ir banko kilusį ginčą, Lietuvos banko vertinimu, būtina nustatyti, ar: 1) bankas turi pareigą gražinti pareiškėjai įvykdytų mokėjimo operacijų sumą; 2) bankas užtikrina banke laikomų pareiškėjos lėšų saugumą; 3) bankui kyla civilinė atsakomybė dėl įvykdytų mokėjimo operacijų.

Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą ir atsakomybę, mokėjimo paslaugas, jų teikimo sąlygas ir informavimo apie šias sąlygas reikalavimus, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Mokėjimų įstatymas.

1. Dėl banko pareigos gražinti pareiškėjai įvykdytų mokėjimo operacijų sumą

Vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalimi, kai įvykdytos visos mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo bendrojoje sutartyje nustatytos sąlygos, mokėtojo sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas negali atsisakyti įvykdyti mokėjimo nurodymo, nesvarbu, ar mokėjimo nurodymas inicijuotas mokėtojo, įskaitant inicijavimą per mokėjimo inicijavimo paslaugos teikėją, gavėjo ar per gavėją, išskyrus atvejus, kai tai draudžia kiti teisės aktai.

Ginčo byloje nustatyta, kad pareiškėjos mokėjimo kortelė panaudojant mokėjimo kortelės duomenis (kortelės numerį, CVV kodą, pareiškėjos vardą ir pavardę) buvo pridėta prie *Fitbit Pay*, įdiegto *Fitbit* išmaniajame laikrodyje. Banko pateiktais duomenimis, 2023 m. balandžio 14 d. 10:49 val. pareiškėja savo mobiliojo telefono numeriu iš banko gavo SMS žinutę su tokiu pranešimo testu: „Jūsų vienkartinis patvirtinimo kodas 329691. Jį įveskite susiedami savo SEB kortelę (5703) su „Fitbit Pay“. Kodas galioja 1 val. Niekam nerodykite šio kodo. Jei kortelės susiejimo neinicijavote, nedelsiant susisiekite su mumis. Jūsų SEB bankas.“

Pareiškėja neigia mokėjimo kortelės duomenis ir SMS žinutę gautą vienkartinį saugos kodą atskleidusi tretiesiems asmenims, tačiau banko pateikti duomenys įrodo, kad mokėjimo kortelės duomenys buvo panaudoti pareiškėjos mokėjimo kortelę pridėdant prie *Fitbit Pay*. Taip pat banko pateikti duomenys įrodo, kad ir vienkartinis saugos kodas SMS žinute buvo siųstas į pareiškėjos bankui nurodytą telefono numerį ir jis taip pat buvo panaudotas mokėjimo kortelei pridėti prie *Fitbit Pay*.

Pareiškėja teigė, kad tiek mokėjimo kortelė, tiek mobilusis telefonas visą laiką buvo jos žinioje. Vadinas, niekas kitas be pačios pareiškėjos mokėjimo kortelės duomenų ir vienkartinio saugos kodo duomenų negalėjo žinoti bei jų perduoti tretiesiems asmenims.

Nepaisydama to, pareiškėja neigia bet kokius savo veiksmus, dėl kurių ji galėjo prarasti savo mokėjimo priemonę, ir iš esmės nepateikia jokių paaiškinimų, kaip tretiesiems asmenims galėjo tapti žinomi tik pareiškėjai žinomi personalizuoti saugos duomenys.

Iš ginčo bylos duomenų galima įtarti, kad galimybę naudotis pareiškėjos mokėjimo priemone kaip sava galėjo turėti ne tik pati pareiškėja, bet ir tretieji asmenys. Tačiau, ginčo byloje esant duomenims, kurie patvirtina, kad pareiškėjos mokėjimo kortelė prie *Fitbit Pay*, įdiegto *Fitbit* įrenginyje, kuris nepriklauso pareiškėjai, buvo pridėta panaudojus tik pareiškėjai žinomus personalizuotus saugos duomenis, ir pareiškėjai neigiant, kad ji pati įvykdė mokėjimo operacijas ar kad ji tretiesiems asmenims galėjo perduoti savo mokėjimo kortelės duomenis ir SMS žinutę gautą vienkartinį saugos kodą, iš esmės nėra galimybės nustatyti, kaip (teisėtai ar neteisėtai) tretieji asmenys galėjo įgyti galimybę naudotis pareiškėjos mokėjimo priemone kaip sava.

Tam, kad būtų galima įvertinti, kaip tretieji asmenys galėjo įgyti galimybę naudotis pareiškėjos mokėjimo priemone kaip sava, be kitų duomenų, yra būtini ir pačios pareiškėjos detalūs paaiškinimai, kokius veiksmus ji su savo mokėjimo priemone atliko ir kas galėjo lemti, kad tretieji asmenys galėjo įgyti galimybę naudotis jos mokėjimo priemone kaip sava. Tačiau, kaip minėta, pareiškėja neigia bet kokius savo veiksmus, dėl kurių galėjo prarasti savo mokėjimo priemonę, tačiau iš ginčo byloje esančių duomenų yra akivaizdu, kad be pareiškėjos veiksmų tretieji asmenys nebūtų galėję turėti galimybės naudotis pareiškėjos mokėjimo priemone kaip sava.

Kaip minėta, Taisyklių 45 punktas nustato, kad vartojimo ginčai nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Bendradarbiavimo pareigos vykdymas yra ypač svarbus sprendžiant ginčo situacijas, kai iš ginčo byloje surinktų duomenų galima įtarti, kad mokėtojo mokėjimo priemonę galėjo pasisavinti tretieji asmenys neteisėtu būdu, nes paprastai tik pats mokėjimo priemonės savininkas gali žinoti, kokius konkrečius veiksmus su savo mokėjimo priemone jis atliko. Šios informacijos nei bankas, nei Lietuvos bankas, pareiškėjai nebendradarbiaujant ir neatskleidžiant visų veiksmų, atliktų naudojantis mokėjimo priemone, žinoti negali ir atitinkamai negali tinkamai įvertinti pareiškėjos elgesio. Svarbu pažymėti, kad

šios informacijos turėjimas yra būtinas ir sprendžiant atsakomybės už mokėjimo operacijos įvykdymą paskirstymo klausimą.

Įvertinus pirmiau išdėstytą informaciją ir atsižvelgiant į tai, kad banko pateikti duomenys pagrindžia, kad mokėjimo operacijos buvo įvykdytos panaudojus pareiškėjos mokėjimo kortelės duomenis bei SMS žinute gautą vienkartinį saugos kodą, kuriuo buvo patvirtintas mokėjimo kortelės pridėjimas prie *Fitbit Pay*, įdiegto kitame įrenginyje, galima daryti išvadą, kad, vadovaudamasis Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalimi, bankas pagrįstai įvykdė mokėjimo operacijas, todėl pareiškėjos reikalavimas bankui grąžinti mokėjimo operacijų lėšas yra atmestinas. Ginčo byloje nebuvo nustatyta aplinkybių, dėl kurių bankui kiltų pareiga grąžinti mokėjimo operacijų lėšas.

2. Dėl pareiškėjos banke laikomų lėšų saugumo

Kaip minėta pirmiau, nagrinėdamas ginčus Lietuvos bankas neatlieka patikrinimų tam, kad nustatytų, ar nebuvo pažeisti finansų įstaigų veiklai keliami teisės aktų reikalavimai. Lietuvos bankas remiasi ginčo šalių pateiktais konkrečiais įrodymais, kurių pagrindu priima sprendimą.

Vien aplinkybė, kad iš pareiškėjos sąskaitos buvo įvykdytos mokėjimo operacijos, kurių pareiškėja teigia pati neinicijavusi, savaime nepagrindžia aplinkybės, kad banko taikytos klientų lėšų apsaugos priemonės buvo nepakankamos ir (ar) neatitinkančios teisės aktų reikalavimų ir būtent tai galėjo nulemti mokėjimo operacijų įvykdymą.

Duomenų, kad bankas būtų nevykdęs finansų rinką reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų ir (ar) nesiėmęs priemonių užtikrinti savo klientų, įskaitant pareiškėjos, banke laikomų lėšų saugumo, nagrinėjant ginčą nenustatyta. Priešingai, iš byloje turimų duomenų matyti, kad bankas taikė saugesnio autentiškumo patvirtinimo procedūrą, t. y. užtikrino, kad pareiškėjos mokėjimo kortelė su *Fitbit Pay* būtų susieta tik naudojant pareiškėjai žinomus ir (ar) tik jos patvirtintus personalizuotus saugumo duomenis. Be to, pareiškėjai pranešus bankui apie konfidencialios informacijos atskleidimą, bankas nedelsdamas užblokavo nuotolinę prieigą prie pareiškėjos banko sąskaitų, taip užkirsdamas kelią neteisėtai naudotis sąskaitoje esančiomis lėšomis.

3. Dėl banko civilinės atsakomybės už mokėjimo operacijų įvykdymą taikymo sąlygų

Pareiškėjos atstovo teigimu, mokėjimo operacijos buvo įvykdytos dėl banko neteisėtų veiksmų, pasireiškusių banko dideliu nerūpestingumu, nes bankas neužtikrino „tinkamų saugumo standartų, o sužinojęs apie įvykdytą nusikalstamą veiką elgėsi nerūpestingai, nesiėmė jokių operatyvių priemonių, jog padėtų nukentėjusiam asmeniui (buvo nurodyta, kad mėnesį bus atliekamas tyrimas)“. Pareiškėjos atstovas taip pat teigia, kad banko veiksmų aplaidumą įrodo ir tai, kad per keturias dienas užsienyje buvo atlikta daugybė mokėjimo operacijų ir bankui nekilo jokių įtarimų dėl šių mokėjimo operacijų teisėtumo, juolab kad visos mokėjimo operacijos buvo pareiškėjos neautorizuotos, t. y. atliktos be jokio pareiškėjos valios veiksmo.

Civilinio kodekso 6.245 straipsnio 1 dalyje apibrėžiama, kad civilinė atsakomybė – tai turtinė prievolė, kurios viena šalis turi teisę reikalauti atlyginti nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas, o kita šalis privalo atlyginti padarytus nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas. Civilinė atsakomybė atsiranda esant asmens, įpareigoto atlikti atitinkamus veiksmus ar nuo jų susilaikyti, neteisėtiems veiksams ar neveikimui, kaltei dėl šių neteisėtų veiksmų padarymo ar neveikimo, žalai ir priežastiniam ryšiu tarp veiksmų ar neveikimo ir atsiradusios žalos (Civilinio kodekso 6.246–6.249 straipsniai).

Kasacinis teismas savo praktikoje ne kartą yra pažymėjęs, kad civilinė atsakomybė kyla tik tuomet, kai nustatomos visos civilinės atsakomybės sąlygos: neteisėti veiksmai, žala, priežastinis ryšys ir kaltė, išskyrus atvejus, kai įstatyme nustatyta atsakomybė be kaltės¹. Kai neįrodyta bent viena iš būtinųjų sąlygų, civilinė atsakomybė negali būti taikoma².

Pareiškėjos atstovas teigia, kad bankas įvykdydamas mokėjimo operacijas pažeidė savo pareigą elgtis rūpestingai, neužtikrino lėšų pareiškėjos sąskaitoje saugumo ir įvykdė neautorizuotas mokėjimo operacijas, todėl pareiškėjai turi būti atlyginti jos dėl įvykdytų mokėjimo operacijų patirti nuostoliai.

Vertinant pareiškėjos atstovo teiginius, kad bankas įvykdydamas mokėjimo operacijas atliko neteisėtus veiksmus, kurie pasireiškė banko dideliu nerūpestingumu, nes bankas

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. birželio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-148-248/2019, 77 punktą.

² pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. balandžio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-189/2010; 2019 m. birželio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-1089-701/2019, 33 punktą.

neužtikrino saugumo reikalavimų, svarbu pažymėti, kad pareiškėjos atstovas tik deklaratyviai teigė, kad bankas atliko neteisėtus veiksmus, tačiau nebuvo pateikta objektyvių įrodymų, kurie pagrįstų pareiškėjos atstovo teiginį, kad bankas įvykdydamas mokėjimo operacijas pažeidė bankui taikomų teisės aktų reikalavimus. Be to, pareiškėjo atstovo argumentai, turintys pagrįsti banko nerūpestingumą, pvz., pareiškėjos atstovo teiginiai, kad bankas mokėjimo operacijoms netaikė saugesnio autentiškumo patvirtinimo procedūros, yra akivaizdžiai klaidingi ir neatitinkantys faktinių ginčo bylos duomenų. Be to, kaip ir minėta, pati pareiškėja nei bankui, nei Lietuvos bankui neatskleidė veiksmų, dėl kurių galėjo prarasti savo mokėjimo priemonę.

Bankas Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime paaiškino, kad mokėjimo operacijoms vykdyti taikė saugesnio autentiškumo patvirtinimo procedūrą, pareiškėją SMS žinute, siūsta jos telefono numeriu, informavo, kad jos mokėjimo kortelė yra pridėta prie *Fitbit Pay*, o pareiškėjai pranešus apie neautorizuotas mokėjimo operacijas, ėmėsi veiksmų, kad prieiga prie pareiškėjos sąskaitos būtų apribota. Bankas taip pat teigė, kad neturėjo pagrindo stabdyti mokėjimo operacijų, nes jos buvo inicijuotos ne iš banko sąskaitos, o įvairiems prekybininkams fiziškai atsiskaitant prekybos vietose už pirkinius per 4 dienų laikotarpį.

Kaip minėta, Lietuvos bankas ginčo nagrinėjimo proceso metu neatlieka Lietuvos banko įstatymo 42¹ straipsnyje reglamentuotų patikrinimų, skirtų faktinėms aplinkybėms, susijusioms su Lietuvos banko prižiūrimo finansų rinkos dalyvio galimai padarytu Lietuvos banko kompetencijai priskirtų teisės aktų reikalavimų pažeidimu, nustatyti ir įvertinti.

Svarbu tai, kad, vadovaujantis civilinio proceso rungtyniškumo principu, ginčo šalys turi įrodyti aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atsikirtimus, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti (Civilinio proceso kodekso 12, 178 straipsniai).

Kaip jau buvo minėta, neteisėti veiksmai yra būtina civilinės atsakomybės sąlyga, t. y., nenustačius neteisėtų veiksmų fakto, nėra pagrindo civilinei atsakomybei kilti ir pagrindo patirtai žalai atlyginti. Pareiškėjos atstovui nepateikus įrodymų, kad bankas įvykdydamas mokėjimo operacijas atliko neteisėtus veiksmus, kita civilinės atsakomybės sąlyga – priežastinis ryšys tarp žalos ir neteisėtų veiksmų – nenustatinėtina. Darytina išvada, kad, neįrodžius neteisėtų veiksmų fakto, bankui nekyla civilinė atsakomybė ir bankas neturi pagrindo atlyginti pareiškėjos prašomos atlyginti sumos – 3 627,91 Eur.

Į esminius šalių išdėstytus argumentus atsakyta, o kiti šalių nurodyti argumentai neturi esminės reikšmės sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą³.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio Lietuvos banko sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui, prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.